

Opetus- ja Kulttuuriministeriö

VN/24478/2022
VN/24478/2022-OKM-1**Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksesta**

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutos vaikuttaa siihen, että yhä useampi perhe hakeutuu palvelujen piiriin. Tämä on valtakunnallisten tavoitteiden mukaista. Varhaiskasvatus edistää lasten myönteistä kehitystä ja oppimista. Sen on todettu olevan myös kustannustehokas lapsiperheiden palvelu.

Kunnille maksujen muutos tarkoittaa lisämenoja. Sen lisäksi, että kuntien maksutuotot vähenevät, niin lasten osallisuuden kasvu lisää henkilöstön rekryointitarvetta. Tarvitaan myös lisää tiloja varhaiskasvatuksen järjestämiselle. Asiakasmaksulain muutos näkyy kunnilla myös palvelusetelimenojen kasvuna, kun asiakkaiden omavastuuosuudet pienenevät. Porissakin palveluseteleillä tuotetaan noin 25 % palveluista.

Kun asiakasmaksut ovat pienentyneet sen vaikutus on näkynyt niin, että vanhemmat eivät ilmoita yhtä hyvin lastensa palveluntarpeita kuin aikaisemmin. Päiväkodeissa on pitänyt silti varata riittävä henkilöstö ja päivittäiset ateriat tietämättä lasten todellista määrää. Alenevat maksut lisäävät tätä palvelujen käytön ennakoimattomuutta ja tämä lisää kuntien menoja. Asiakasmaksujen väheneminen tuo myös yksityisestä varhaiskasvatuksesta (Porissa perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito) uusia asiakkaita edullisempaan kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Tämä lisää myös entisestään henkilöstön resurssointi- ja lisätilatarvetta.

Ehdotettu lain voimaantuminen 1.1.2023 on mahdotonta toteuttaa. Järjestelmän toimittajat tarvitsevat riittävästi aikaa päivittää ohjelmansa toimimaan maksulakimuutoksen mukaisesti. Tällöin kunnille ei jää tarpeeksi aikaa tehdä uusia maksupäätöksiä ennen lain voimaantuloa.

Porin kaupunki
Sivistystoimiala / varhaiskasvatusyksikkö
Ritva Välimäki, yksikön päällikkö